

PROJEKT & KULTUR

nr. 153 ----- november 2022

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 42 17 09 97. gtu_sekr@hotmail.com

Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

emmaus

INTERNATIONAL

PROVOKATØRER FOR FORANDRING

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 153!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf.nr. 42 17 09 97
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk

Kontingenter, abonnementsbetalinger og bidrag sendes til reg.nr. 9070, kontonr. 2071578634.
Bemærk NYT REGISTRERINGSNUMMER!
Jutlander Bank er fusioneret med Sparekassen Vendsyssel, og navnet er nu Sparekassen Danmark.

Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen. **Indlæg til Projekt og Kultur nr. 154** skal aftales på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal udkomme i februar 2023.

Dette blad er trykt på Godsbanen i Aarhus i 80 eks. Redaktionen opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

3: Møder og udstillinger.

4 - 6: **Lidt nyt fra Fair Trade Bazaren – det 29. år**
- af Anna Marie Jørgensen.

7: **Styrkelse af ungdommen i Emmaus Italien**
- af Emmaus Europa
- oversat af Naja Egede Kristensen.

8 - 9: **Emmaus Geo er solidarisk i modtagelsen af mennesker på flugt**
- af Emmaus Europa
- oversat af Patricia Langvad Jensen.

10 - 11: **Emmaus Lublin – Solidariteten fortsætter ved Ukraines grænse**
- af Emmaus Europa
- oversat af Sara Grund Sørensen.

12 - 13: **To veteraner**

- af Emmanuelle Larcher
- oversat af Tine Jonstrup Larsen.

14 – 15: **På kanten af asfalten**

- Kristian Katholm Olsen anmelder en bog af Lars Zbinden Hansen.

Billedet på forsiden er taget af Jørgen Olsen og forestiller en dukke på Genvej til Udviklings sekretariat. Læs om dukken på side 2 i Projekt & Kultur nr. 152 **Velkommen til Projekt & Kultur** nr (gtu.dk)

Billedet på bagsiden er taget af David Sinza og forestiller en mindesten for skibskatastrofen i 1963 på Río de la Plata mellem Uruguay og Argentina – Til minde om Abbé Pierre's skibsforsis – Grundlægger af Bevægelsen Emmaus International. Læs mere på **Velkommen til Projekt & Kultur** nr (gtu.dk)

Husk at læse www.gtu.dk – her opdateres www.gtu.dk/Nyheder.htm og www.gtu.dk/Kalender.htm ganske ofte.

Læs også vores katalog gtu.dk/blandede_u-landhandel_2018.pdf

Måske er der gode ideer til julegaver og andre gaver?

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter, abonnerer og bidrag siden sidst! Vi er for tiden 127 medlemmer. Hvis der er vedhæftet en seddel med kontooplysninger, har du ikke betalt for i år.

Julemarked på Møllestien, Aarhus C.

Genvej til Udvikling deltager med den blandede u-landhandel i julemarkedet på Møllestien lørdag den 26. november kl. 10 til 16.

Julemarked i Kulturhuset i Arden

Genvej til Udvikling deltager med den blandede u-landhandel i julemarkedet i Kulturhuset søndag den 27. november kl. 13 til 16.

Deltagelser i markeder

Jørgen Olsen deltog den 20. august i bagagerumsmarked i Aars og solgte for 355 kr.

Den 3. september deltog Jørgen i torvemarked i Støvring og solgte for 526 kr.

Den 8. oktober deltog Jørgen i bagagerumsmarked i Hobro og solgte for 313 kr.

Den 5. og 6. november var der jule- og kræmmermarked i Hørby ved Hobro. Her var GtU's salg 662 kr.

Reception i Arden

Den 3. november indviede Ældre Sagen nyt lokale i Arden, og Jørgen Olsen mødte frem og forærede Ældre Sagen et par grydelapper.

Frivillig Fredag i Hobro

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen deltog den 30. september i Frivillig Fredag og solgte for 605 kr. Læs om arrangementet på Frivillig Fredag | Frivilligcenter Mariagerfjord (nemtilmeld.dk)

Briller til Syn for Sagen

Pr. 2. september sendte vi 65 par briller til Syn for Sagen jf. Om os — Your Site Title (synforsagen.org).

Alle brillerne fik vi fra Røde Kors, Arden, som vi hermed takker hjerteligt!

Jørgen Olsen passer Genvej til Udviklings stand på Frivillig Fredag i Hobro
(foto: Frivilligcenter Mariagerfjord)

Lidt nyt fra Fair Trade Bazaren – det 29. år

- af Anna Marie Jørgensen,

Fair Trade Bazaren, Guldsmedgade 8A, Aarhus C, er meget glade for stadig at kunne tilbyde vore mange kunder et stort og varieret sortiment af virkelig smukke, unikke varer i god kvalitet, der stort set alle er fremstillet og handlet efter principper, der internationalt er fastlagt af World Fair Trade Organization, se www.wfto.com

Siden Fair Trade Bazaren åbnede i 1993 har varer fra 2 store og flere mindre Fair Trade organisationer i Bangladesh været en meget vigtig del af butikkens sortiment, bl.a. kommer en stor del af butikkens store udvalg af mange forskellige kurvevarer herfra. Blandt de seneste nye innovationer kan nævnes nedenstående kurve i flere forskellige farvenuancer af kaisagræs og brugte sarier med bomuldsbånd fra en af grupperne under Dhaka Handicrafts, medlem af WFTO (www.dhakahandicrafts.com).

(fotos: Poul Roed Kristensen)

En anden meget populær vare er dobbeltlagede tæpper og puder af brugte sarier, også fra Dhaka Handicrafts. Man kan vælge mellem 3 størrelser tæpper og 2 forskellige størrelse puder. Alt er håndlavet unika-produkter, importeret af www.fair-trade-gruppen.dk Vi venter en ny container fra Bangladesh med både nye og gammelkendte varer fra bl.a. Corr The Jute Works, medlem af WFTO (www.cjwbd.com) i god tid inden julehandelen.

I februar fik vi besøg af Gianluca Bozzia fra Nazda Mondo Alegre i Milano, medlem af Altrómercado, Italien, som er medlem af WFTO. De havde samarbejdet med Bethlehem Fair Trade Artisans om at udvikle nye designs til salg i Europa. Vi kan derfor tilbyde flere af disse populære lædersandaler i størrelse 37 til 42, samt flere forskellige gode håndtasker af læder. Importeret af www.fair-trade-gruppen.dk.

(fotos: Bethlehem Fair Trade Artisans)

Sandaler og tasker er fremstillet af Hathroua Bedouin Community. De er en gruppe i Bethlehem Fair Trade Artisans, medlem af WFTO, www.bethlehemfairtrade.org

(foto: Anna Marie Jørgensen)

Efter en pause på nogle år kan Fair Trade Bazaren igen tilbyde de karakteristiske kraftige glas med blå kant, som mange har savnet, samt flere andre glas og glaskander, fra kooperativet Copavic i byen Cantel, Guatemala. Glassene er lavet af genanvendt glas og mundblæst. Importeret af www.eza.cc i Østrig.

(foto: Rita Leth)

Til børn og babyer har vi altid haft mange forskellige muligheder, bl.a. forskellige tøjdyr med fyld. Disse er fra Craft Link i Vietnam, medlem af WFTO, www.craftlink.com.vn. Importeret af www.fair-trade-gruppen.dk

(fotos: Anna Marie Jørgensen, Poul Roed Kristensen)

Frøen til venstre er fra Mitrabali på Java, Indonesien. Den er af albesiatræ. og pinden i munden bruges til at lave lyd med ved at stryge den på "rygfinnen" Importeret af www.el-puente.de.

En god gave til herrerne kunne være et virkelig lækkert, fintvævet halstørklæde af 100% uld, 35 x 180 cm stort. fra Sana Hastakala i Nepal www.sanahastakala.org medlem af WFTO. Sana Hastakala blev grundlagt i 1989 med støtte fra Unicef i et par år. De ønsker at opretholde traditionelt nepalesisk kunsthåndværk, samt skaffe indkomstmuligheder for socialt marginaliserede grupper, og de har nu over 1.200 kunsthåndværkere tilknyttet, fordelt på ca. 60 grupper. Importeret af www.el-puente.de

(foto: Rita Leth)

Metal Up-cycling er blevet en vigtig indtægtskilde blandt kunsthåndværkere i Zimbabwe, og vi er glade for fortsat at kunne tilbyde nogle af de efterhånden rigtig mange, fornøjelige og yderst livagtige dyr og fugle, både små og store, som de har lavet, og som er blevet vældig godt modtaget af vore kunder. Disse 3 store fugle er lavet af brunt, hvidt og farvet genbrugsmetal. Importeret af Huset ved Havet, www.husetvedhavet.dk, medlem af Fair Trade Danmark, der er medlem af WFTO

Fair Trade Bazaren har et meget stort udvalg af små og store kurvevarer til forskellige formål. Fra Afrika har vi i mange år kunnet tilbyde populære, farverige og ufarvede kurve af elefantgræs fra Bolgatanga i Nordghana, som især kvinderne laver i tørtiden. De importeres af www.el-puente.de og www.hammershusfairtrade.dk.

Fra Kenya er kurve fremstillet af plastaffald meget populære. De importeres af www.mifuko.fi, medlem af WFTO. Fra Madagascar har vi kurve af bast eller græs, der importeres direkte af www.madamgraeskar.dk. I år har vi endvidere sagt ja til at forhandle nogle store tasker i afrikansk design fra et lille projekt, Jukuma i Kenya.

(foto: Anna Marie Jørgensen)

De tre store fugle omtalt i venstre spalte
(foto: Anna Marie Jørgensen)

Mange af Genvej til Udviklings læsere kender sikker det gamle afrikanske spil Oware. Det kan man få i Fair Trade Bazaren sammen med en vejledning i hvordan spillet spilles. De er lavet af oframtræ og fremstilles hos andelsforeningen Kalangu Projects i Accra, Ghana. Importeres af www.el-puente.de.

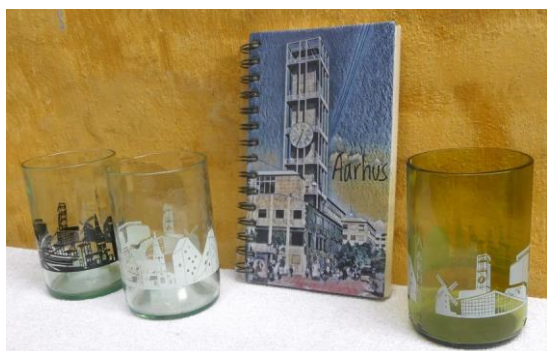
(fotos: Anna Marie Jørgensen)

Brikkerne i skakspillet er lavet af fedtsten af en gruppe under Equitable Marketing Association, Kolkata, Indien, medlem af WFTO, www.emaindia.org.in. Importeres af www.fair-trade-gruppen.dk
Domino-brikkerne er lavet af kisii-fedtsten af en gruppe under Undugu Fair Trade Limited i Kenya. Importeres af www.el-puente.de

(fortsættes side 6)

Lidt nyt fra Fair Trade Bazaren – det 29. år*(fortsat fra side 5)*

Til turisterne har Fair Trade Bazaren ønsket at kunne tilbyde noget med motiv fra Aarhus. Divya Easmar har designet et motiv af diverse kendte bygninger i Aarhus, som af Green Glass i Chile, medlem af WFTO, er blevet trykt på det nederste af affaldsflasker. Hun har også lavet billedet af rådhuset i Aarhus, som er blevet forside på en stor notesbog lavet på Sri Lanka af elefantmøg. Importeret af www.elecosy.be, medlem af WFTO

(foto: Anna Marie Jørgensen)

Mange synes, det er rigtig hyggeligt med en adventskalender før jul. Fair Trade Bazaren kan i år tilbyde en rigtig festlig udgave med udsøgte fyldte chokolader i lågerne formet i hånden af medarbejdere i Color Cacao i Colombia. Color Cacao forbinder chocolatier'ns kunst med den bedste kakao næsten udelukkende fra kooperativer af småbønder i Colombia. Sukker osv. samt indpakningen er også colombiansk. Importeres af www.el-puente.de.

(foto: Anna Marie Jørgensen)

Lyset til venstre er lavet af Kapula ved Cape Town i Sydafrika, medlem af WFTO, www.kapula.co, importeret af www.fair-trade-gruppen.dk. og den lille "mus" med nissehue er lavet af naturmaterialer af SAFFY i et af Manilas slumkvarterer. SAFFY er en del af hjælpeorganisationen SAFRUDI, Filippinerne. Importeret af www.el-puente.de

Hvis man har brug for en mindre æske som f.eks. værtindegave kan vi tilbyde æsker med 4 eller 6 stykker chokolade fra samme lille firma.

(foto: Marianne Hørup)

I august deltog nogle stykker fra Fair Trade Bazaren i WFTO's verdenskongres med ca. 400 deltagere fra hele verden, da kongressen i år blev holdt i Berlin. Der var også en hal, hvor producenterne kunne fremvise et udvalg af deres produkter. Her er det en repræsentant fra Bijoux Nomades Mali (provisional member of WFTO), der snakker med en anden deltager.

(foto: Anna Marie Jørgensen)

Fair Trade Bazaren har et rigtig godt samarbejde med de andre Fair Trade butikker i København, Roskilde, Nakskov, Vejle og Holstebro, bl.a. om fælles indkøb af oversøiske varer.

Vi ses i Fair Trade Bazaren!

Vi har naturligvis stadig byens største udvalg af kvalitets-hængekøjer og -stole, samt meget slidstærke dørmåtter. Se vores hjemmeside: www.fairtradebazaren.dk. Vores facebookadresse: [fairtradebazaren.dk](https://www.facebook.com/fairtradebazaren). Vores instagramadresse: <https://www.instagram.com/fairtradebazaren/> Fair Trade Bazaren sender gerne varer til hele landet mod betaling af fragt. Send mail til: bazaren@fairbutik.dk eller ring 86 18 51 11

Kurserne kan sagtens arrangeres uden døre
(foto: Emmaus Italien)

Styrkelse af ungdommen i Emmaus Italien

- oversat af Naja Egede Kristensen fra
[L'heure de la solidarité & du changement #26 |](#)
[Les nouvelles du mouvement Emmaüs !](#)
[\(mailchi.mp\)](#)

Emmaus-grupperne forbliver mobiliserede, fortsætter med at se sig omkring og glemmer ikke dem, der lider mest. Uanset hvor vi eksisterer, fastholdes initiativer for at garantere Emmaus-Bevægelsens solidaritet.

Emmaus Italien har siden 2015 tilbudt et kursus i fred og ikkevold for unge. Gennem udvekslinger og debatter om temaer, der er tæt på dem (*migrationer, konflikter, mafiaøkonomi¹ osv.*), er målet at skabe forbindelse til Emmaus' værdier og

at gøre den nye generation opmærksom på de kampe, der kæmpes af bevægelsen.

Hvert år henvender snesevis af akademikere og medlemmer af lokale foreninger sig til Emmaus Italien for at organisere disse gratis træningssessioner.

Takket være dem mødte Nicola Teresi, leder af Emmaus Palermo-gruppen og træner med speciale i "freds- og konfliktstudier", hundredvis af unge studerende på flere skoler og universiteter i Italien. Mange af dem beslutter sig for at deltage i sommerlejrene eller at arrangere andre møder.²

Takket være disse kurser er de unges deltagelse i Emmaus Italien blevet styrket, og der er mere end 50 frivillige klar til at organisere flere kurser.

¹ De fleste italienske Emmaus- medlems-organisationer findes i det midterste og nordlige Italien; men i den sydlige del af landet findes dog grupper i Palermo og Catanzaro.

² Bevægelsen vokser også i lande som Frankrig, Spanien, England og Brasilien, mens mange andre lande oplever stabilitet eller tilbagegang.

Emmaus Geo er solidarisk i modtagelsen af mennesker på flugt

- oversat af Patricia Langvad Jensen
fra <https://emmaus-europe.org/georgie-emmaus-geo-solidaire-pour-laccueil-de-personnes-refugiees/>

Krigen i Ukraine har udløst en solidaritetsbølge i Europa og i verden. Emmaus-grupper, der er til stede i Ukraines nabolande, bidrager med deres hjælp til personer på flugt, idet de hver især etablerer aktiviteter i overensstemmelse med deres formåen, såsom Emmaus Geo i Georgien.

Emmaus Geo har siden sin oprettelse været i kontakt med de georgiske befolkningsgrupper, der er fordrevet som følge af Ruslands annektering af Abkhasien og Sydossetien i 2008.

Emmaus Geo er til stede på flere lokaliteter i forstæderne til Tbilisi, på industrielle ødemarker, hvor mange fordrevne mennesker har søgt tilflugt. Her uddeler de tøj, varme måltider og fødevarer. Emmaus-gruppen assisterer også de fordrevne i deres administrative og juridiske henvendelser.

MEMBRE EN PROBATION

emmaüs

geo

PROVOCATEURS DE CHANGEMENT

Montage på Emmaus Geos Facebook-profil
(foto: Emmaus Geo)

Nogle af de ukrainske flygtninge, som Emmaus Geo samarbejder med
(foto: Emmaus Geo)

Siden slutningen af februar og invasionskrigen, som Rusland fører på ukrainsk territorium, har Emmaus Geo fortsat denne mission blandt ukrainere, der flygtet fra kampene: serviceydelser, tøj (*mere end 500 kg. siden starten af marts*), børnesenge og fødevarer. Takket være Emmaus Europas Ukraine-fond er foreningen i stand til at uddele mere end 500 hygiejnesæt til mennesker på flugt.

På nuværende tidspunkt har mere end 30.000 mennesker fra Ukraine søgt tilflugt i Georgien, og omkring 500 nye ankommer hver dag. De tager rejsen med fly eller bil, via Polen, Armenien, Østrig eller Tyrkiet.

Lige som det er tilfældet i forhold til Kroatien har båndene mellem Georgien og Ukraine været stærke siden de forskellige krige, som Rusland har taget initiativ til. I 1993 og 2008 støttede Ukraine den georgiske hær ved at sende soldater til at kæmpe ved deres side. Den russiske invasion vil yderligere forstærke båndene mellem de to lande.

Emmaus Geo, første gruppe af bevægelsen i Georgien

Emmaus Geo er en forening grundlagt i 2015 med det formål at støtte de dårligst stillede i Georgien gennem modtagelse og husning af sårbare personer samt uddeling af basale fornødenheder (*tøj, mad, skoleudstyr...*).

Emmaus-gruppen har været i udvikling siden 2017, Emmaus Geo erhvervede samme år et hus, hvor fem fastansatte bor og arbejder under vilkår, der minder om medlemmer af Emmaus-samfund i f.eks. Frankrig.

Foreningens hovedaktivitet er indsamling af tøj, som sælges fra to butikker, beliggende i Tbilisi og Kvareli, samt opsøgende arbejde blandt sårbare befolkningsgrupper i forstæderne til Tbilisi, hvor man når ud til omkring 300 familier.

Koordineret solidaritet for at håndtere situationen i Ukraine

Emmaus Europas Ukraine-fond, som Emmaus-grupper rundt om i verden bidrager til, gør det muligt at opretholde de daglige aktiviteter i vores medlemsorganisationer i Ukraine og Polen.

Fonden gør det også muligt at støtte udvalgte aktiviteter i andre østeuropæiske lande, hovedsagelig modtagelse og husning af personer på flugt. Emmaus Europa, som koordinerer initiativerne, støtter grupperne i forhold til de udgifter, der hver måned afholdes som konsekvens af krigen i Ukraine.

Russere på flugt fra mobiliseringen

I en mail af 3. november oplyser Emmanuel Rabourdin på Emmaus Europas sekretariat, at russere, som ikke ønsker at være med i den russiske hær, er begyndt at ankomme til Georgien.

Emmaus Lublin: Solidariteten fortsætter ved Ukraines grænse

- oversat af Sara Grund Sørensen fra

[Emmaus Lublin: solidarity continues at the border with Ukraine - Emmaus Europe \(emmaus-europe.org\)](#)

- fodnote af Jørgen Olsen.

I Polen ligger Emmaus-Samfundet i Lublin ikke så langt fra grænsen til Ukraine. Zbigniew Drązkowski, grundlæggeren af Emmaus Lublin, forklarer os, hvordan situationen udvikler sig i takt med, at konflikten bliver forankret.

Hej Zbigniew. Kan du give os nyheder omkring den nuværende situation? Hvordan står tingene til i Lublin og ved den ukrainske grænse på nuværende tidspunkt?

Krigen fortsætter. Kampene fortsætter og er koncentreret omkring den østlige og sydlige del af Ukraine; men missiler rammer også Kiev, landets hovedstad. Ingen kan føle sig trygge i Ukraine.

I Polen har tingene ændret sig siden starten af konflikten, og initiativer til at hjælpe flygtninge er ikke længere spontane og uplanlagte. Dette er et resultat af et forbedret samarbejde med de offentlige tjenester. I begyndelsen af krigen var vi vidner til en ekstraordinær bølge af solidaritet fra det polske samfund: spontan, kæmpestøtte fra borgere og NGO'er, til en værdi estimeret til over 10 milliarder euro. Takket være denne bevægelse var det muligt for over 5,5 millioner mennesker fra Ukraine at blive bosat hos tæt på 500.000 polske mennesker, uden støtte fra regeringen. Vores Emmaus-samfund tog imod de første flygtninge d. 26. februar, to dage efter invasionen fandt sted.

Takket være myndighedernes indsats blev situationen stabiliseret efter seks uger. I dag kan de ukrainske flygtninge, som bor i Polen, få adgang til jobs, sundhedspleje og uddannelse, og de modtager 100 euro i støtte hver måned pr. person. Over halvdelen af flygtningene arbejder. Værtsfamilier er blevet berettiget til at modtage omkring 8 euro fra regeringen pr. dag pr. person. Denne hjælp – som snart slutter – gav flygtninge mulighed for at blive bosat i løbet af de første måneder af krigen.

I dag har modtagelsesstationer, drevet af lokale råd, overtaget fra værtsfamilier. Siden maj, og siden kampene er blevet koncentreret i Østukraine, er et stort antal af flygtninge taget tilbage til Ukraine.

Den 29. august forlod 30.000 mennesker Polen for at tage til Ukraine, mens 25.000 mennesker krydsede grænsen i den modsatte retning. Flygtningestrømmen er nu kontrolleret, og grænsen til Ukraine er ikke længere overbebyrdet.

Hvad er den generelle opfattelse i Polen omkring krigen, som fortsætter? Og i Emmaus? Tror du, at følelserne har ændret sig siden begyndelsen af krigen?

Den eneste forandring er at forordninger er bedre organiseret. Støtten til flygtninge er ikke faldet, hverken blandt den politiske klasse eller i civilsamfundet. Der er ingen nationalistisk retorik, og ingen holder en separerende afstand, selv efter seks måneders krig. Fuld beskæftigelse i Polen er måske med til at hjælpe på situationen; men denne form for nationalt sammenhold bør anerkendes. Husly og støtte er betingelsesløst, lige som i Emmaus!

Jeg ønsker at understrege, at denne situation – støtten som er givet til ukrainske flygtninge – er virkelig bemærkelsesværdig og vil have en langvarig effekt på relationerne mellem Polen og Ukraine, relationer som har været anstrengte grundet voldshandlinger under 2. verdenskrig.

I forhold til vores Emmaus-samfund tog vores medlemmer den nemme beslutning at lægge hus til flygtninge i vores hjem, på trods af de potentielle ofre: meget forstørret arbejdsbyrde samt at skulle finde plads til at fordoble vores beboelseskapacitet. Vores medlemmer, Emmaus og hele civilsamfundet har taget imod flygtningene med åbne arme.

Hvordan er situationen for ikke-ukrainske flygtninge?

Lige som i andre lande i Europa har vi set, at andre flygtninge, som også er på flugt fra konflikt, bliver behandlet anderledes. Nogle blev endda tilbageholdt i lejre til at starte med. De har nu ret til den samme behandling som ukrainerne og den samme støtte fra regeringen finansieret af Den Europæiske Union.

Dog har de desværre stadig ikke den samme status. Det er tragisk at sammenligne den velkomst, som givet til ukrainere i forhold til den, som gives til flygtninge fra Afrika, Nær- og Mellemøsten, som krydsede grænsen mellem Belarus og Polen siden august 2021.

Ukrainske familier, som har boet i Emmaus-Samfundet i Lublin
(foto: Emmaus Lublin)

Disse flygtninge blev brugt af Belarus' præsident til at destabilisere Polen og Europa. Og det virkede. Denne krise udløste en skammelig reaktion fra den polske regering: Push-backs, som er forbudt af Geneva Konventionen; introduktion til en undtagelsestilstand i grænseområderne; bygning af en mur langs grænsen. Dusinvis af aktivister og offentlige figurer (*skuespillere og kunstnere*), som hjalp disse flygtninge, blev behandlet som om de var kriminelle eller menneskesmuglere. Mens antallet af ankomster fra Belarus nu er faldet, er der stadig familier som er tilbageholdt i lejre.

I greb til handling helt fra starten af konflikten; kan du beskrive det græsrodssolidaritets arbejde, som I foretager?

Vi holdt et møde i Emmaus-samfundet to dage efter, konflikten begyndte. Vi spurgte os selv, hvad vi kunne gøre for at hjælpe. Vi vedtog flere beslutninger: at skabe bosteder til flygtninge i hvert af de fire samfunds-huse (25 bosteder blev skabt); at støtte og hjælpe 30 polske værtsfamilier ved at uddele mad, sengetøj, møbler og hygiejneprodukter; og at hjælpe med overførsel af flygtninge til andre europæiske lande (*Frankrig og Belgien*).

Og vi er selvfølgelig blevet et opbevarelses- og modtagelsessted for humanitær bistand fra Emmaus grupperne i Europa. Jeg ønsker at benytte denne mulighed til at takke alle de Emmaus-grupper, som har hjulpet os på denne måde. I løbet af to måneder har vi sendt fem lastbiler til Ukraine og Emmaus Ose Lya¹. Derudover har vi sendt varevogne til andre ukrainske grupper og til andre områder af Polen. De flygtninge som bor hos os har hjulpet med at sortere og lade lastbilerne. De bidrog til den kollektive indsats og integrerede sig i vores community.

Nu lægger vi blot hus til to kvinder og fire børn. De fleste af flygtningene er rejst hjem til Ukraine og vi har holdt kontakt med nogen af dem. Ved at donere til Ukraine-fonden har Emmaus grupperne givet os mulighed for at finansiere ordentlig støtte til disse familier over en periode af adskillige måneder.

Er der noget andet, du kunne tænke dig at tilføje?

Jeg vil gerne understrege, at denne krig påvirker os alle: Krigen bliver ført imod os og imod europæisk civilisation. Russisk imperialismen undertrykker os, og det vil ikke stoppe, før det har demonstreret og cementeret dets dominerende position i verden. Det er grunden til, at vores støtte til ukrainske flygtninge er så vigtig. Handling var nødvendig, og vi er fortsat nødt til at handle.

¹ Jf. [PK152-12-13.pdf \(gtu.dk\)](#)

To veteraner

José Aravena og Luis Tenderini i parlamentet i Bern, Schweiz,
da Emmaus International den 24. maj 2019
fejrede 50-året for vedtagelsen af manifestet
(foto: Emmaus International, universalarving til Abbé Pierre)

Kort efter at Emmaus International i maj 2022 havde gennemført sin første generalforsamling i Sydamerika, jf. Velkommen til Projekt & Kultur nr (gtu.dk) døde to af de allervigtigste mennesker i bevægelsens historie i denne verdensdel.

Den ene var José Aravena (også kaldet Pepe), født 1937, som man kan læse om på PK140-4-5.pdf (gtu.dk) – José Aravena var den sidste fra den gruppe, som forberedte bevægelsens første verdensmøde i Bern i maj 1969, og han var drivkraft i igangsættelsen af Emmaus i Chile.

Den anden var Luis Tenderini, født 1943, som arkivbestyrer Emmanuelle Larcher på Emmaus Internationals sekretariat, skrev nekrolog om på Facebook-profilen ActEmmaus.

Hendes franske originaltekst kan læses her [Necrologie_sur_Luis_Tenderini.pdf](#) (gtu.dk) – for den danske oversættelse takkes Tina Jonstrup Larsen

Nekrolog

Efter Pepe Aravena for et par dage siden er Emmaus-bevægelsen og Emmaus Amerika-regionen igen i sorg. Luigi Tenderini, eller Luis Tenderini, som alle kaldte ham, døde fredag den 1. juli af leukæmi.

Luis, som var af italiensk oprindelse, ankom til Brasilien som seminarist. Han blev hurtigt engageret i sociale kampe og kampe for menneskerettighederne. Han mødte Dom Hélder Câmara (1909-99), som dengang var ærkebiskop af Olinda og Recife.

Det var i årene med diktaturet, hvis modbevægelser han var stærkt engageret i. På opfordring fra Dom Hélder Câmara skabte han i 1995 Emmaus-samfundet i Recife.

I Recife udførte "Trapeiros de Emaús" de klassiske aktiviteter i et Emmaus-samfund. Indtægterne fra disse aktiviteter blev blandt andet anvendt til at finansiere Luis Tenderinis erhvervsuddannelsesskole.

Skolen tilbyder kvalificerende træning for voksne fra 18 år inden for elektricitet, køle-klimaanlæg og IT. Den har også den særlige karakter at tilbyde generelle uddannelseskurser baseret på Paolo Freires (1921-97) lære og metoder, som brasilianere og mere generelt latinamerikanere kalder "befriende uddannelse".

I dette ugentlige og obligatoriske kursus er det et spørgsmål om at tillade elevernes personlige udvikling, opvågningen af samvittigheder om de levede realiteter og deres betydning, åbning til verden ved deltagelsesmetoder og ikke en teoretisk eller dogmatisk undervisning.

Luis Tenderini, der var valgt som vismand og regional repræsentant for Amerika-regionen i Emmaus Internationals styrelse, har i de senere år forpligtet sig til at ledsage grupperne i udførelsen af bevægelsens missioner og især at bevare politisk refleksion som et vigtigt arbejdsredskab til at omdanne samfundet.

Som aktivist for demokrati i Brasilien, ophørte han aldrig med at advare bevægelsen om den sociale og politiske situation i landet, efter at præsident Bolsonaro overtog magten og om vigtigheden af at forpligte sig til at fordømme de voksende uligheder:

"Emmaus-grupperne i Brasilien har en vigtig politisk opgave: på den ene side at støtte de sociale grupper, der er mest berørt af krisen, gå sammen med græsrodsorganisationer for at øge antallet af modstandsaktioner og på den anden side at fordømme absurditeten i en mere og mere ufølsom og autoritær regering, som forårsager en dyb social tragedie."

Den internationale Emmaus-bevægelse hylder Luis Tenderini, som viede sit liv til mennesker og til forsvar for menneskerettighederne og utrætteligt kæmpede for at forsvare et mere retfærdigt og demokratisk samfund. Hans engagement vil aldrig ophøre med at inspirere os i vores arbejde med at ledsage bevægelsen i at samle kampene mod uretfærdighed og årsagerne til fattigdom.

Vi føler med hans familie, medlemmerne af Emmaus Recife, eleverne og lærerne på Luis Tenderini Skolen og Emmaus Amerika.

Den bedste hyldest til Luis er at forsætte vores engagement og fejre livet, som han yndede at sige det: "Livet er smukt og skal leves fuldt ud".

Luis Tenderini til venstre sammen med Emmaus-Bevægelsens stifter, Abbé Pierre (1912-2007), og ærkebiskop Dom Hélder Câmara

(Billedet er taget i Recife i 1996 af en ukendt fotograf – rettighederne tilhører Emmaus International og er fundet på Abbé Pierre's og Emmaus Internationals arkiver, som er deponeret hos De Nationale Arkiver for Arbejdets Verden i Roubaix, Frankrig.)

På kanten af asfalten

- fra Kampala til Niamey og retur

Lars Zbinden Hansen
(foto: privat)

- af Lars Zbinden Hansen
- udgivet af Skriveforlaget i 2021
- ISBN 978-87-94183-48-2
- 356 sider
- 329,95 kr.
- anmeldt af Kristian Katholm Olsen, cand.mag. i litteraturhistorie og samfundsfag.

Lars Zbinden beskæftiger sig ikke med alle afrikanske lande i denne bog; men han kommer alligevel godt rundt omkring i Afrika med sine spændende beskrivelser af oplevelser dernede koblet med relevante især politiske nedslag i de enkelte landes historie.

Familien Danmark må gennem nyhedsstrømmen primært forbinde Afrika med sult, fattigdom, katastrofer samt voldelige kup og kupforsøg.

Det er en væsentlig grund til, at det er yderst relevant, at der bliver lagt mærke til en bog som denne, skrevet af Lars Zbinden Hansen, som om nogen må siges at vide, hvad han taler om, med sit indgående kendskab

til Afrika, både gennem sine rejser i forskellige lande på kontinentet og derudover på baggrund af sin master i Afrikastudier.

Man kan trække en lige linje fra Zbindens personlige erfaringer og store faktuelle viden om Afrika til, at han i "På kanten af asfalten" delvist fortæller kronologisk om oplevelser på det afrikanske kontinent krydret med en stor bunke anekdoter, og at han så også sideløbende forholder sig til landenes historiske udvikling på et mere almindeligt og objektivt plan.

Som læser kunne man godt ønske en mere skarp opdeling mellem disse to aspekter. Allerede i indholdsfortegnelsen kunne Zbinden have markeret tydeligere, hvilke lande vi har at gøre med i de bestemte afsnit på en mere overblikssagtig måde. Han nævner rigtigt nok flere gange i afsnitsoverskrifterne, hvilke lande det drejer sig om; men det kunne han godt gøre mere ordnet.

Zbinden kunne f.eks. uden undtagelser have valgt først at behandle egne oplevelser og anekdoter og dernæst prøve at forholde sig til landets historiske udvikling. På dette punkt er han ikke helt konsekvent, selv om han i de første afsnit i øvrigt lægger ud med en klar opdeling mellem disse perspektiver.

Kaster man et blik på en, i skrivende stund, aktuel debat, er det interessant med afsnittene om Rwanda, da man her får relevant baggrundsviden om det land, hvori Socialdemokratiet arbejder med at etablere et modtagecenter for asylansøgere. Her er en afgørende knast i forhold til at møde opbakning til en sådan beslutning, at Rwanda har et anstrengt forhold til menneskerettighederne.

Der præsenteres i bogen en masse viden om den rwandiske politiske historie og baggrunden for det nuværende styre med præsident Paul Kagame i spidsen, og man får derudover et indtryk af landet gennem Zbindens beskrivelser af egne oplevelser i det, så det giver flere nuancer til ovenstående diskussion.

Omtalen på bagsiden af bogen forklarer et problematisk forhold ved bogens indhold ganske fint: "*Bogen ... (...) ... er krydret med historisk baggrund for de enkelte lande og emner*".

Maloti-bjergryggen i Lesotho
(foto: privat)

Der snakkes dernæst om *”almindeligt accepterede forestillinger om kontinentet”* og *”folk, der bare er interesserede i kontinentet, får et solidt supplement til deres viden”*.

Der refereres altså både de enkelte lande og Afrika som kontinent som fokus for bogen, hvilket kan lede tankerne hen på den hyppigt forekommende fortalelse om Afrika som et bestemt land, hvori der er nogle bestemte udfordringer, der skal håndteres på en bestemt måde.

Selv når man skræller det faktuelte forkerte i den påstand væk (*Afrika som ét land*), er der mange forskellige årsager til den manglende positive udvikling i Afrika, da de politiske og historiske forhold jo er forskellige fra land til land.

Dog kommer Lars Zbinden med nogle gode bud på generelle udfordringer for de afrikanske lande og forklaringer på, hvorfor det i mange afrikanske lande

står rigtig skidt til, selv om man har modtaget mange bistandskroner gennem årene. Blandt andet nævner han en form for styre, der i høj grad er udbredt i det postkoloniale Afrika, hvor ledelsen udgår fra ganske få, som fordeler ressourcerne mellem sig på bekostning af befolkningerne. Fokus er på overlevelse frem for samfundsmæssig udvikling, der kunne løfte en masse mennesker ud af fattigdom.

Her tjener både Zbindens personlige oplevelser og den politiske historie om de enkelte lande, han har besøgt, som spændende læsestof, der kan gøre læseren meget klogere både i forhold til diskussioner som den ovenstående, men også når det gælder mange andre forhold i Afrika og i mange af dets lande, hvilket kan bidrage til at minimere fejllantagelser om kontinentet.

